

Більшість вчених мають узгоджену думку щодо ключових ознак стартапів: здійснення підприємницької діяльності, високоризиковість та інноваційність.

Наразі виділяють різні стадії (етапи, життєві цикли) розвитку стартапів. Переважна більшість науковців виділяють в якості першої стадії розвитку стартапу виникнення ідеї, а щодо завершальної стадії такої узгодженості немає: деякі вчені вказують на те, що власне стартап перестає існувати при перетворенні його на суб'єкт господарювання, що здійснює прибуткову інноваційну діяльність, інші ж – етап виходу первинних інвесторів зі стартап-компанії та поширення діяльності такої компанії на нові ринки збуту.

На кожному з цих етапів засновники стартапу стикаються із специфічними ризиками, нівелювати та зменшити вплив яких можливо за допомогою реалізації низки правових, економічних та маркетингових засобів. Важливу роль у цьому відіграє залучення інвестицій. Зокрема, в Україні одними з найбільших інвестиційних заходів є Ярмарки Стартапів, які проводиться Startup.Network, та Startup World Cup. Крім того, у нагоді можуть стати наведені у цій роботі онлайн-платформи, що здійснюють інформаційну підтримку стартапів щодо актуальних інвестиційних та грантових пропозицій.

Пропозиції щодо впровадження результатів дослідження. Наведені результати дослідження можуть бути застосовані під час здійснення нормотворчої діяльності щодо інноваційної діяльності, діяльності суб'єктів національної інноваційної системи та суб'єктів інноваційної інфраструктури, у подальшій теоретичній розробці правової термінології та сутності стартапу, правового усунення правових ризиків у діяльності стартапів, а також у науковій, науково-педагогічній та освітній діяльності.

5.3. Особливості стимулювання суб'єктів інноваційної інфраструктури в національному та зарубіжному законодавстві: порівняний аналіз

Актуальність. Швидкий розвиток інформаційних технологій, що зумовив один із найсильніших періодів економічного зростання в історії США, породив зацікавленість науковців в інноваціях та їх процесах.

В останні роки це питання досліджували такі науковці, як: Розабет Кантер і Том Петерс присвятивши цьому бестселер про інновації в бізнесі - «Hamel's Leading the Reuolution» 2000р.³³³.

Інтерес до інновацій у державному секторі суттєво зріс в світі за останні 15 років. Найвідоміша програма стимулювання інновацій в США є – «Інновації американського уряду в Фонді Форда». Програма, якою керує Гарвардський університет у школі Кеннеді Уряд (стимули Ford-KSG). У цьому документі використовуються дослідження, засновані на основі Ford-KSG.

Аналіз останніх досліджень. Проблема інноваційної діяльності присвячені дослідження низки відомих вітчизняних та іноземних учених-юристів та економістів: Атаманової Ю.Є., Балуєва О.В., Беренса В., Бірмана Г., Ващук Н.Ф., Власової В., Войнаренка М.П., Гончарова Ю.В., Гречан А.П., Давидюка О.М., Діденка Н.Г., Ємельянова В.М., Жорнокуя Ю.М., Задихайла Д.В., Зайцевої Л.О., Зафара А., Квасницької Р.С., Мавроєдія Е., Равські Т., Ременпріт К., проте деякі питання поставленої проблеми все ще потребують висвітлення.

Метою дослідження є аналіз деяких видів стимулювання інноваційної діяльності, що впроваджені в зарубіжних країнах. Розкриття змісту деяких особливостей чинного законодавства України щодо стимулювання інновацій.

Об'єктом дослідження є аналіз питань стимулювання інновацій в державному секторі на прикладі зарубіжного досвіду.

Зміст дослідження. За останні 30 років сформувався глобальний консенсус щодо важливості інновацій як основного способу вирішення проблем економічного розвитку, охорони здоров'я, національної безпеки і захисту навколишнього середовища. Багато провідних країн світу роблять безпрецедентні інвестиції в просування інновацій за рахунок збільшення фінансування досліджень і розробок і постійної підтримки університетів і інноваційних малих і великих підприємств. Вони реалізують нові програми і державно-приватні партнерства, щоб стимулювати комерціалізацію нових ідей на ринку.

У багатьох країнах уряд та бізнес працюють разом створюють установи, які заохочують інноваційну діяльність з боку приватного сектору, особливо в таких сферах, як інформаційні технології. Механізми захисту прав інтелектуальної власності, таких як патенти, авторські права та реєстрація веб-адресів створених для того, щоб інноваційні фірми та

---

³³³ Borins, S. (2000b), «What border? Public management innovation in the United States and Canada.» *Journal of Policy Analysis and Wamagement*, Vol. 19 No. 1, pp.46-74.

приватні особи могли дозволити отримують прибуток від своєї інноваційної діяльності. Венчурний капітал забезпечує динамічний і легкий доступ до джерел фінансування для впровадження інноваційних ініціатив при компенсації через часткову власність, що дозволяє стартап-фірмам, їх інвесторам, їх співробітникам та, все частіше, їх постачальникам, отримати велику фінансову винагороду від такої діяльності.

Головним чинником успіху держав та бізнесу у світі сьогодні є інновації. Інновації необхідні для того, щоб країни та регіони стали залишалися конкурентоспроможними за рахунок підвищення продуктивності компаній, доступу до нових ринків із більшою доданою вартістю та, зрештою, до створення стійких робочих місць в умовах жорсткої глобальної конкуренції. Це також може бути економічним способом покращення надання послуг для задоволення суспільних потреб. Отже, інновації є центральними для стратегії Європа 2020.

Розвиток та комерціалізація інновацій відіграють головну роль у цьому відношенні. Інновації є ключовим рушієм прогресу та розвитку, а також джерелом винаходів у всіх сферах суспільства, технологій та управління. Інновації - це одна з видів діяльності, яка найбільш тісно пов'язана з економічним зростанням³³⁴. Інновації підвищують конкурентоспроможність країн, окремих галузей економіки або підприємств. Це сприяє підтримці прибутковості, отриманню конкурентних переваг та довгостроковому функціонуванню компанії. Це також призводить до поліпшення якості, крім збагачення асортименту пропонованої продукції, і позитивно впливає на продуктивність, товарообіг, рентабельність, зайнятість, стабілізацію ринкової позиції, ступінь частки ринку, операційну ефективність, репутацію та можливість зменшити витрати. Таким чином, можна стверджувати, що інноваційність є головним фактором, що впливає на ефективність підприємства³³⁵.

Але не варто очікувати, що інноваційний сектор економіки зростатиме сам собою, як гриби після дощу. В Україні стимулів для розвитку інновацій конче не вистачає, хоча вигадувати нічого треба – вони вже успішно пройшли випробування в багатьох країнах світу, досить лише вивчити цей досвід та адаптувати під нашу специфіку.

---

³³⁴ Guzman-Cuevas, J., Caceres-Carrasco, R., & Ribeiro Soriano, D. (2009). Functional dependence and productive of SMEs. *Small Business Economics*, 32, 317–330.

³³⁵ Любич А.М. Інноваційність як один із факторів успішної діяльності малих та середніх будівельних підприємств. *Стратегія підприємницької діяльності в інтересах сталого розвитку малого і середнього інноваційного підприємництва*: зб. наук. пр. за матеріалами круглого столу (м. Харків, 16 листопада 2020 року). С.58–62.

Таблиця 1. Форми державної підтримки інноваційних процесів у різних країнах світу

<i>Країни</i>	<i>Форми стимулювання</i>	<i>Організаційні структури інноваційного процесу</i>
США	Пільгове оподаткування, інвестиційний податковий кредит, пільговий режим амортизаційних відрахувань, субсидії, цільові асигнування з бюджету, викреслення витрат на НДДКР, пов'язаних з основною виробничою і торговою діяльністю, із суми оподаткованого доходу	Мережа технологічного капіталу (МТК) технополіси, науково-технічні парки, квазіризикова форма організації корпорацій, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми та організації, бізнес-інкубатори, науково-технологічні центри, науковоінженерні центри, спільні промислово-університетські дослідні центри, венчурні фірми
Німеччина	Цільові безоплатні субсидії, дотації, оплата витрат на технічну експертизу, пільгові кредити, система страхування кредитів, податкові знижки і пільги, прискорена амортизація, цільові банківські кредити	Науково-технічні парки, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми, венчурні фірми, технополіси
Франція	Дотації, субсидії, довгострокові позики, податкові кредити, кредитні гарантії, пільгове оподаткування	Технополіси, технопарки, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми, венчурні фірми, центри передачі технологій
Японія	Пільгові кредити, пільгове оподаткування, субсидії	Японська корпорація розвитку досліджень, технополіси, науково-технічні парки, малі інноваційні фірми, науково-дослідні консорціуми та організації
Велика Британія	Пільгове оподаткування, субсидії, списання витрат на НДДКР на собівартість продукції (послуг, кредитні гарантії)	Британська технологічна група, технополіси, малі інноваційні фірми, науково-технічні парки, венчурні фірми, науково-дослідні консорціуми
Канада	Позички на пільгових умовах, субсидії, технічна допомога, податковий кредит, пільгове оподаткування	Технополіси, науково-технічні парки, малі інноваційні фірми, венчурні фірми, науково-дослідні консорціуми

* Джерело: Шмігельська З.К. Зарубіжний досвід управління інноваційною діяльністю малих і середніх підприємств та можливості його адаптації в ринковій економіці України / З.К. Шмігельська // Стратегічні пріоритети. – 2007. – №2 (3). – С. 119-128.

Слід виділити вісім дієвих стимулів для інновацій, які використовуються великою кількістю країн, зокрема: стимули для корпорацій, що інвестують у R&D; стимули для створення R&D-центрів; технологічні зони; підтримка модернізації компаній; підтримка інноваційного експорту; державні гранти та пільгові кредити; підтримка інноваційних державних закупівель; патентні бокси³³⁶.

1. Стимули для корпорацій, що інвестують у R&D.

Кожна прогресивна держава зацікавлена в тому, щоб її компанії розвивалися та багатіли, й створює сприятливі умови для інвестицій бізнесу в інновації. Для цього у держав є ціла низка можливих інструментів стимулювання R&D: вирахування інвестицій у R&D з бази оподаткування компаній, пільгові ставки податків та «податкові канікули», кредити та гранти, прискорена амортизація основних засобів, звільнення від зборів на інфраструктуру та від земельної ренти, страхування інноваційного експорту, державні закупівлі інновацій. У різних країнах перевага віддається або податковим стимулам, або прямим фінансовим відрахуванням, однак здебільшого ці інструменти зрівноважені. У більшості країн світу корпорації, які займаються R&D та випускають високотехнологічну продукцію, сплачують знижену ставку податку на прибуток. Крім того, загальноприйнятою світовою практикою стало вирахування R&D-витрат з бази оподаткування. Бельгія, Велика Британія, Мальта, Польща, Словенія, Угорщина та Чехія та застосовують податкові пільги у формі додаткових вирахувань з оподаткованої бази, які навіть перевищують реалізовані витрати.

2. Стимули для створення R&D-центрів.

У країнах, що прагнуть залучити додаткові інвестиції до інноваційного сектору, популярні «податкові канікули» для R&D-центрів. У деяких країнах дія «канікул» поширюється на всю їх територію, як-от у Китаї, Ізраїлі та Мексиці, а в інших – на окремі регіони, як у Канаді та Індії, або навіть на окремі проекти. Додатково, R&D-центрам зазвичай надається право безоплатного користування землею, придбання землі за пільговою ціною (Чехія), звільнення від сплати податку на нерухомість (Білорусь) та знижена ставка податку на репатріацію прибутків (Білорусь – 5%, Ізраїль – 15%).

---

³³⁶ Вісім державних стимулів для розвитку інновацій. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-vosem-gosudarstvennyh-stimulov-dlya-razvitiya-innovacij>.

3. Технологічні зони.

Вагому роль в інноваційній діяльності відіграють технологічні зони розвитку у формі технопарків чи бізнес-інкубаторів. У впровадженні цих інструментів лідирує Західна Європа. Підприємства, що займаються R&D у технологічних зонах, зазвичай звільнені від податку на землю, збору на інфраструктуру та від обов'язкового продажу коштів в іноземній валюті, які були отримані від реалізації продукції. Держави активно стимулюють розвиток таких зон капітальними інвестиціями. У Великій Британії, наприклад, частка державних витрат на будівництво, створення і розвиток інфраструктури технологічних зон становить близько 60%, у Німеччині, Франції та Нідерландах – приблизно 75%, а в Бельгії – майже 100%. Яскравим прикладом стимулювання R&D у межах технологічних зон є Туреччина. На сьогодні в Туреччині функціонують 56 технологічних зон розвитку, ще 13 розпочнуть роботу найближчим часом.

4. Підтримка модернізації компаній.

Щоб стимулювати компанії модернізувати виробництво, такі держави, як Бельгія, Данія, Люксембург, Нідерланди, Португалія та Фінляндія активно використовують прискорену амортизацію. У Канаді пришвидшена амортизація складає 100% вартості активу за рік — ця опція стає доступною для основних фондів, які використовуються більш ніж на 90% в R&D. У Південній Африці така преференція поширюється тільки на вироби або обладнання у галузі машинобудування, що використовуються для R&D. Ще один потужний стимул – державна підтримка інноваційних робочих місць. Наприклад, у Чехії надається фінансова підтримка у розмірі 9 000 доларів на одне нове робоче місце в R&D-проектах. В Індії практикується 30% вирахування з бази оподаткування оплати праці R&D-працівників протягом перших трьох років їх роботи. У Нідерландах оподаткування заробітної плати та відрахування на соціальне страхування для працівників, які проводять кваліфіковані дослідження, зменшуються на 35% (50% для стартапів) за перші €250 тис. витрат. Також деякі країни надають компаніям пільги на оподаткування дивідендів від залучених інвестицій.

5. Державні гранти та пільгові кредити.

В Ірландії держава надає кредити із 25-відсотковим відшкодуванням витрат на R&D та спорудження і реконструкцію будівель, що використовуватимуться в процесі інноваційної діяльності. В Канаді пільгові кредити надаються перш за все малим та середнім підприємствам або тим, що розташовані в пріоритетних зонах.

Таблиця 2. Найбільш поширені засоби стимулювання інноваційних процесів

	Вид державної підтримки	Величина
	<i>1</i>	<i>2</i>
США	Вилучення витрат на НДДКР, пов'язаних з основною виробничою і торговою діяльністю, із суми доходу, який оподатковується	До 20 % витрат
	Відсутній податок на оренду для венчурних фірм	
	Пільговий режим амортизаційних відрахувань	Строк служби обладнання до 3-х років, а для інших фондів – до 5 років
	Інвестиційний податковий кредит	Зменшення податку на прибуток у розмірі від 6 до 10% загальної вартості інвестицій в устаткування
	Надання АМБ субсидій венчурному бізнесу: - на розширення зовнішньоекономічної діяльності; - на різні види управлінської допомоги	До 100 тис. доларів на 8 років. До 1 млн доларів на 25 років
	Обов'язкове виділення федеральними відомствами коштів на фінансування венчурного бізнесу зі свого бюджету	Не менше ніж 1,25% бюджету відомства
Великобританія	Обов'язкове залучення венчурних фірм до виконання крупних інноваційних проектів згідно із законодавством США	Вартість проектів більше ніж 100 тис. дол.
	Зменшення податку на прибуток для венчурних фірм	Звичайний податок на прибуток 35%, а для венчурних фірм – 25%
	Система страхування коштів, які надаються венчурним фірмам	Держава гарантує повернення 70% середньострокових позик, які надаються на 2-7 років
	Списання витрат на НДДКР на собівартість продукції (послуг)	У будь-якій сумі
	Субсидії на проведення досліджень з розроблення нових видів продукції чи технологій	75% витрат фірм, на яких зайнято до 50 чол. (але не більше ніж 50000 фунтів стерлінгів)
Італія	Відшкодування витрат на нововведення згідно з державними програмами із субсидування малих інноваційних фірм	До 50% витрат на нововведення
	Пільгові кредити на технологічні нововведення (50% суми кредиту видається протягом реалізації програми модернізації і до 30% на її завершальній стадії)	До 80% вартості проекту на термін 15 років
	Субсидії малим і середнім підприємствам виробничої і обробної промисловості на купівлю та лізинг ЕОМ	25% (32% для південних районів країни) від вартості ЕОМ

Закінчення табл. 2

	1	2
Японія	Пільговий податок на прибуток венчурних підприємств	Звичайний податок 42%, а у венчурних фірм 30%
	Податкова знижка на приватні інвестиції в НДДКР	20%
	Гарантоване повернення коштів, які були вкладені у венчурний бізнес, урядовими організаціями	До 80% обсягу коштів
	Пільгові кредити венчурним фондам	Відсоткова ставка 5-6% річних
	Отримання субсидій з державних фондів	До 2 млн ієн
Франція	Державні дотації організаціям, що займаються науково-дослідними роботами за контрактами	До 50% суми витрат на проведення робіт за замовленнями малих і середніх підприємств
	Податковий кредит на приріст витрат на НДДКР	25% приросту витрат компанії на НДДКР порівняно з рівнем минулого року

* Джерело: Шмігельська З.К. Зарубіжний досвід управління інноваційною діяльністю малих і середніх підприємств та можливості його адаптації в ринковій економіці України / З.К. Шмігельська // Стратегічні пріоритети. – 2007. – №2 (3). – С. 119-128.

6. Підтримка інноваційного експорту.

У 2016 році експортно-кредитні агентства (ЕКА) різних країн профінансували понад \$400 млрд міжнародних експортних та комерційних операцій. Діяльність ЕКА має значний сенс, адже експорт високотехнологічної продукції пов'язан з серйозними комерційними та некомерційними (особливо політичними) ризиками. Тому страхування, що покриває експортні неплатежі, позитивно впливає на обсяги інвестицій. Індія, наприклад, завдяки стимулюванню інноваційного експорту за останні роки зробила значний стрибок у галузі ІТ. Сьогодні тут працює понад 3,5 мільйона ІТ-професіоналів, які згенерували прибутку на \$160 млрд протягом 2016 року порівняно з \$146,5 млрд у 2015 році, а це щорічне зростання на 9,2%.

7. Підтримка інноваційних державних закупівель.

Державні закупівлі є потужним інструментом стимулювання галузей. Так, у більшості розвинених країн через державні закупівлі розподіляється близько 15% ВВП, що складає майже 30% витрат бюджетів цих країн. У підтримці державних закупівель інновацій успішним є досвід Європейського Союзу, де державні органи стають замовниками інноваційних товарів або поділяють ризики та вигоди від комерціалізації

R&D. В ЄС на 2018-2019 роки заплановано €124 млн фінансування для інноваційних закупівель у рамках програми «Горизонт 2020».

8. Патентні бокси.

Нааявність такої переваги, як Патентний бокс - це спеціальний податковий режим для інтелектуальної власності. Така преференція передбачає сприятливу податкову ставки на дохід від інтелектуальної власності, або дозвіл на вирахування цього доходу з бази оподаткування. Польща, Чехія, Словаччина, Туреччина, Румунія, Білорусь, РФ - намагаються забезпечувати сприятливі умови для інноваційної діяльності, адже на території цих країн діє більшість із вищенаведених інструментів розвитку. Україна ж поки запровадила лише звільнення від ПДВ операцій з постачання програмної продукції. Тож нашій країні потрібно якомога скоріше брати на озброєння перевірені стимули для R&D та інноваційних компаній.

Що стосується законодавчого аспекту стимулювання інноваційної діяльності в Україні, слід зазначити наступне.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України приймає участь в розробці секторальних та крос-секторальних експортних стратегій. Відповідна ініціатива передбачена в «Експортній стратегії України (“дорожньої карти” стратегічного розвитку торгівлі) на 2017-2021 роки», затвердженій Кабінетом Міністрів України № 1017-р від 27.12.2017³³⁷.

Документ визначає стратегічні цілі розвитку торгівлі України на наступні чотири роки. Основною метою Експортної стратегії є перехід до експорту наукомісткої інноваційної продукції для сталого розвитку та успіху України на світових ринках. Також в рамках документу було затверджено перелік «ринків у фокусі» для українського експорту, серед яких ринки ЄС та топ-20 ринків інших країн, зокрема, Китай, США, Туреччина, Індія та ін.

Документ передбачає створення умов для розвитку експорту всіх секторів економіки. Основною метою є перехід України до експорту наукомісткої інноваційної продукції для сталого розвитку та успіху на світових ринках.

---

³³⁷ Про схвалення Експортної стратегії України («дорожньої карти» стратегічного розвитку торгівлі) на 2017–2021 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017, № 1017-р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1017-2017-p>.

У жовтні 2018 року МОН представило для громадського обговорення проект Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року. Головною метою Стратегії інноваційного розвитку є розбудова інноваційної екосистеми України, яка повинна забезпечити швидке та якісне перетворення креативних ідей в інноваційні продукти і послуги, а також підвищити рівень інноваційності національної економіки. Серед очікуваних результатів проект передбачає збільшення надходжень від продажу та використання об'єктів інтелектуальної власності, наукомісткої продукції (результатів досліджень та розробок, програмного забезпечення, ноу-хау, інших інтелектуальних послуг); збільшення обсягів позабюджетного фінансування науково-дослідних робіт за рахунок коштів вітчизняних та іноземних інвесторів; зростання частки інвестицій у нематеріальні активи від усього обсягу капітальних інвестицій; збільшення наукоємності ВВП; зростання кількості щорічно зареєстрованих патентів (насамперед – закордонних) на винаходи та корисні моделі. На сьогоднішній вказана Стратегія схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України № 526-р від 10.07.2019³³⁸.

Окремо, слід приділити увагу проекту Крос-секторальній експортній Стратегії 2019–2023 рр. Зокрема в ній закладено такі види стимулювання інноваційної діяльності: створення податкових, митних та візових стимулів для дослідної, інноваційної та R&D діяльності іноземних компаній та інвесторів в Україні. Необхідні кроки: а) запровадження ряду фіскальних стимулів (наприклад, податкові преференції або нульові ставки мита при ввезенні науково-дослідного обладнання) для R&D, інтернаціоналізація бізнесу та комерціалізація наукових досліджень; б) запровадження сприятливої міграційної політики у контексті розвитку інновацій для покращення доступу України до глобального ринку обдарованих кадрів; в) запровадження нульової ставки мита на окремі статті імпорту науково-дослідного обладнання для R&D у сфері розвитку інноваційних продуктів компаніями, університетами та дослідними установами.

Уже в перші роки незалежності Верховною Радою України було прийнято ряд законів, спрямованих на регламентацію наукової і науково-технічної діяльності, зокрема «Про основи державної політики у

---

³³⁸ Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-sferi-innovacijnoi-diyalnosti-na-period-do-2030-roku>.

сфері науки і науково-технічної діяльності» (1991), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (1991), «Про науково-технічну інформацію» (1993), «Про наукову і науково-технічну експертизу» (1995).

Початкові умови для формування вітчизняної системи захисту інтелектуальної власності були визначені Законом «Про охороні прав на винаходи і корисні моделі» й іншими, пов'язаними з ним, наприклад, «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та інші.

Проте, тривалий час інноваційному законодавству України була властива певна фрагментарність і непослідовність. Лише у 1999 р. Верховною Радою України була прийнята Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України. Базовий закон у цій сфері «Про інноваційну діяльність» вступив у дію після його підписання Президентом лише в 2002 році.

Наша держава робить певні кроки для стимулювання інновацій. Проте засоби, що закріплені в українському законодавстві, мають надто вузьке коло впливу на реальні відносини. Державні гарантії інноваційної діяльності мають декларативний характер. Національна інноваційна система України потребує комплексного застосування усіх можливих засобів стимулювання.

Активну участь у фінансовому забезпеченні інноваційного розвитку економіки мають відігравати державні установи. Наприклад, для здійснення фінансової підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності Кабінет Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності створює спеціалізовані державні небанківські інноваційні фінансово-кредитні установи. Державна інноваційна фінансово-кредитна установа підпорядковується спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності і діє на основі Положення (Статуту), що затверджується КМУ. Його ресурси формуються за рахунок коштів Державного бюджету України, визначених законом про ДБУ на відповідний рік та залучених згідно з чинним законодавством вітчизняних й іноземних інвестицій юридичних і фізичних осіб, добровільних внесків юридичних і фізичних осіб, від власної або загальної фінансово-господарської діяльності й інших джерел, не заборонених законодавством України.

Доречно погодитися з думкою науковця, що до основних засобів стимулювання слід віднести застосування державних гарантій, подат-

кових, митних та амортизаційних пільг, засобів державної підтримки, а також заходів відповідальності за порушення у сфері інноваційної діяльності передбачено створенням спеціального правового режиму інноваційної діяльності. Слід зауважити, що таке розмежування не є суворим, має умовний характер та запропоноване для систематизації можливих засобів впливу на інноваційні відносини.

Упровадження такого спеціального режиму дозволить інноваційній системі України перейти на новий рівень, реалізуючи проекти в пріоритетних для держави напрямках економіки³³⁹.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Важливим напрямом розвитку системи фінансування ІД в Україні має стати венчурне фінансування, яке ефективно використовується рядом розвинених країн світу. Запорукою розвитку ринку венчурних інвестицій є активна позиція держави щодо його підтримки. Зокрема, як у США, так і в країнах Європи, де венчурне інвестування досить поширене, приділяється значна увага його розвитку за рахунок активного надання відповідних преференцій (пільг в оподаткуванні, розподілу з інвесторами фінансових ризиків інноваційних проектів тощо) та забезпечення його істотної правової та інформаційної підтримки.

Умовами успішної реалізації проектів венчурного інвестора є: наявність ринків і галузей, які швидко розвиваються (що залежить від зростання економіки в цілому); перспективи розвитку окремої компанії; наявність кваліфікованого менеджменту компанії, який зможе ефективно використовувати інвестиції і підвищити вартість компанії; достатній рівень розвитку фондового ринку, який дозволить об'єктивно оцінити поточну вартість компанії, тобто створить сприятливі умови для зручного продажу венчурним інвестором пакету акцій компанії, яка стала об'єктом інвестування.

Порядок створення і діяльності венчурних фондів в Україні встановлено Законом України «Про інститути спільного інвестування». Крім того, Державною комісією з цінних паперів і фондового ринку визначено порядок реєстрації випуску акцій з метою здійснення спільного інвестування і інвестиційних сертифікатів венчурного фонду.

В Україні, зважаючи на те, що венчурне інвестування перебуває на початковому етапі розвитку, доцільно, на наш погляд, розробити

---

³³⁹ Вакім В. Е. Стимулювання інноваційної діяльності: порівняльно-правовий аспект. *Економічна теорія та право*. № 2 (29). 2017. С. 134-145. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/08/134-145.pdf>.

комплексну Державну програму щодо розвитку венчурного інвестування в Україні, на чому неодноразово наголошувалось науковцями та практиками³⁴⁰. Ця програма повинна містити заходи як стосовно розвитку інформаційної підтримки інноваційного бізнесу, удосконалення нормативно-правової бази діяльності венчурних фондів, і, що не менш важливо, – комплекс стимулюючих заходів податкового характеру, так і безпосередньо участі держави у фінансуванні венчурних інвестицій³⁴¹.

Місце впровадження результатів дослідження. Для успішного стимулювання розвитку вітчизняної регіональної інноваційної інфраструктури необхідно на державному рівні зробити наступне: - оновити функціонування вигідних умов для суб'єктів інноваційної діяльності та безумовно використовувати їх; - законодавчо визначити зміст та сутність механізмів стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури; - прийняти нові законодавчі акти, які б визначали сутність та призначення всіх елементів інноваційної інфраструктури та форми стимулювання їх діяльності. Вирішення проблем стимулювання розвитку інноваційної інфраструктури на регіональному рівні вимагає, в першу чергу, організаційних змін у структурі управління інноваційним розвитком та визначення тенденцій вдосконалення стимулюючих регіональних механізмів.

---

³⁴⁰ Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред.В.М. Гейця та ін.; НАН України. – К., 2015. – 336 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/07/%D0%86%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0-2020++.pdf>

³⁴¹ Любич А.М. Стимулювання інновацій в державному секторі: зарубіжний досвід. *Право та інновації*. 2020. № 1(29). С. 22-27.